

UZASADNIENIE

W skardze z dnia 8 lipca 2016 r. W. P. wniosła o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem tut. Sądu z dnia 1 kwietnia 2005 r. sygn. akt II Ns 1271/04, uchylenie zaskarżonego postanowienia i odrzucenie wniosku o wszczęcie postępowania spadkowego (k. 3 – 3v skarga).

Uczestnik H. A. wniosł o oddalenie skargi i zasądzenie kosztów postępowania (k. 28 – 31).

W uzasadnieniu wskazał, że pomimo funkcjonowania w obrocie prawnym dwóch postanowień w przedmiocie nabycia spadku po zmarłym P. A. to wniosek o wznowienie postępowania w jednej z zakończonych spraw i uchylenie zaskarżonego postanowienia nie znajduje uzasadnienia w obowiązujących przepisach prawa.

Uczestniczka H. W. na rozprawie w dniu 16 stycznia 2017 r. pozostawiła wniosek do uznania Sądu (k. 33).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

P. A. zmarł w dniu 2 września 1976 r. Na wniosek J. A., Sąd Rejonowy w P. postanowieniem z dnia 31 sierpnia 1978 r. w pkt 1 stwierdził, że spadek po P. A. nabyli w drodze dziedziczenia ustawowego żona J. A. oraz dzieci W. P., H. W. i H. A. każde w $\frac{1}{4}$ części spadku. W pkt 2 Sąd stwierdził, że gospodarstwo rolne wchodzące w skład spadku po P. A. nabyli w drodze dziedziczenia ustawowego żona J. A. i jego syn H. A. w $\frac{1}{2}$ części spadku każde z nich (akta Ns 879/78).

Wnioskiem z dnia 17 listopada 2004 r. J. A. ponownie złożyła wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłym mężu P. A.. Składając zapewnienie spadkowe, zeznała nieprawdę, że jest to pierwsze postępowanie spadkowe po zmarłym. Postanowieniem z dnia 1 kwietnia 2005 r. tut. Sąd w pkt 1 stwierdził, że spadek po P. A. na podstawie ustawy nabyli żona J. A., syn H. A., córka H. W. oraz córka W. P. każdy po jednej czwartej części spadku. W pkt 2 Sąd stwierdził, że wchodzące w skład spadku gospodarstwo rolne na podstawie ustawy nabyli żona J. A., syn H. A., córka H. W. oraz córka W. P. każdy po jednej czwartej części spadku (akta II Ns 1271/04).

Oba postanowienia są prawomocne.

Przed Sądem Rejonowym w P. pod sygn. akt I Ns 985/14 zawisła sprawa o dział spadku po P. A.. Postępowanie to zostało zawieszono postanowieniem z dnia 7 marca 2016 r. do czasu wznowienia postępowania w sprawie II Ns 1271/04 i wyeliminowania sytuacji gdzie w obrocie prawnym funkcjonują dwa różne postanowienia spadkowe po tej samej osobie. Postanowienie z dnia 7 marca 2016 r. zostało utrzymane w mocy postanowieniem Sądu Okręgowego w W. XXVII W. O. z dnia 16 czerwca 2016 r. (k. 7 – 8 postanowienie z uzasadnieniem).

Powyższy stan faktyczny był bezsporny między stronami i Sąd ustalił go na podstawie akt sprawy II Ns 1271/04, akt sprawy Ns 879/78 i dokumentów złożonych do akt sprawy przez strony.

Sąd zważył co następuje:

Skarga jest zasadna bowiem jedynie jej uwzględnienie doprowadzi do wyeliminowania powstałej, ale nieprawidłowej sytuacji, gdzie w obrocie prawnym funkcjonują dwa różne postanowienia spadkowe po tej samej osobie.

Wskazać należy, że wykrycie prawomocnego postanowienia obejmującego powtórne orzeczenie o stwierdzeniu nabycia spadku po tej samej osobie stanowi – bez względu na treść rozstrzygnięcia – podstawę do wznowienia postępowania. W takim wypadku przedmiotem rozpoznania przez Sąd są z urzędu wszystkie postanowienia dotyczące stwierdzenia nabycia spadku po tej osobie (art. 403 par. 2 kpc) /vide: komentarz do kodeksu postępowania cywilnego, pod red. Tadeusza Erecińskiego, tom 2, wydanie drugie, str. 264/.

Stanowisko doktryny w tej materii zostało także potwierdzone w orzecznictwie SN. W uchwale SN z dnia 10 lipca 2012 r. III CZP 81/11 mającej moc zasady prawnej, SN stanął na stanowisku, że w sytuacji upływu terminów na złożenie skargi do wznowienia postępowania, nie należy przewidywać jakiegokolwiek ograniczenia czasowego do skorzystania ze skargi o wznowienie postępowania dla kolizji kilku prawomocnych wyroków dotyczących tego samego stosunku prawnego. Zdaniem SN – w przeciwnym razie, po upływie ustawowych terminów, nie ma już możliwości usunięcia takiej kolizji, co jest stanem niepożądanym i prowadzącym do komplikacji.

Tak więc, pomimo braku regulacji w tym zakresie w sytuacji, gdy upłynął stronie termin do złożenia skargi o wznowienie postępowania, nadrzędną kwestią winno być dążenie do wyeliminowania sytuacji funkcjonowania w obrocie prawnym dwóch orzeczeń dotyczących tego samego stosunku prawnego, w tym przypadku dwóch postanowień w sposób odmienny rozstrzygających kwestię kręgu spadkobierców po P. A. w zakresie dziedziczenia gospodarstwa rolnego.

Sąd Rejonowy w pełni akceptuje argumentację przedstawioną w powołanej wyżej uchwale SN i wskazuje, że w żadnym razie nie do zaakceptowania jest stanowisko przedstawione przez uczestnika H. A. bowiem oddalenie skargi oznaczałoby uniemożliwienie wnioskowania przez skarżącą W. P. o podjęcie zawieszono postępowania prowadzonego przed Sądem Rejonowym w Piasecznie i brak możliwości kontynuowania sprawy o dział spadku po zmarłym P. A.. Taką też argumentację przyjął Sąd Okręgowy w Warszawie Wydział Cywilny – Odwoławczy w postanowieniu z dnia 16 czerwca 2016 r.

W świetle powyższego zasadnym było wznowienie postępowania w sprawie II Ns 1271/04, uchylenie postanowienia wydanego w dniu 1 kwietnia 2005 r. i odrzucenie wniosku o stwierdzenie nabycia spadku po P. A. złożonego w sprawie II Ns 1271/04 – w trybie art. 199 par. 1 pkt 2) kpc – bowiem zostało już wcześniej wydane prawomocne rozstrzygnięcie w przedmiocie dziedziczenia po zmarłym P. A..

W przedmiocie kosztów postępowania Sąd orzekł zgodnie z podstawową zasadą wyrażoną w art. 520 par. 1 kpc. uznając, że nie podstaw do uwzględnienia wniosku uczestnika i zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego.